

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS EKSTREMALIŲ SITUACIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2018-06-28 Nr. 73-2

Vilnius

Posėdis įvyko 2018 m. birželio 28 d. 14.00–15.30 val. Valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro patalpose, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamente, Švitrigailos g. 18, Vilnius.

Posėdžio pirmininkas – Eimutis Misiūnas, vidaus reikalų ministras, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ekstremaliųjų situacijų komisijos (toliau – VESK) pirmininkas.

Posėdžio sekretorius – Kasparas Večerskis, Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD) Civilinės saugos valdybos Civilinės saugos planavimo ir koordinavimo skyriaus vyriausiasis specialistas.

POSĖDŽIO DALYVIAI:

VESK nariai:

Česlovas Mulma – Vidaus reikalų viceministras (VESK pirmininko pavaduotojas), Kęstutis Lukošius – PAGD direktorius, Darius Sadeckas – finansų viceministras, Renaldas Augustinavičius – kultūros viceministras, Nerijus Rudaitis – Ūkio ministerijos kancleris, Jūratė Raguckienė – Užsienio reikalų ministerijos kanclerė, Vitalijus Vaikšnoras – Lietuvos kariuomenės Jungtinio štabo viršininkas, Linas Pernavas – policijos generalinis komisaras, Renatas Požėla – Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas.

Įgalioti asmenys:

Martynas Norbutas – aplinkos viceministras, Eglė Krinickienė – Energetikos ministerijos Tarptautinio bendradarbiavimo ir planavimo skyriaus vyriausioji specialistė, Daiva Beliackienė – Krašto apsaugos ministerijos kanclerė, Arnoldas Pikžirnis – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Ministro Pirmininko patarėjas nacionalinio saugumo ir vidaus politikos klausimais, Liutauras Vičkačka – Socialinės apsaugos ir darbo ministro patarėjas, Gitana Aukštuolienė – Susisiekimo ministerijos Vandens ir geležinkelių transporto politikos departamento vyresnioji patarėja, Algirdas Šešelgis – sveikatos apsaugos viceministras, Aidas Aldakauskas – Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo kokybės ir regioninės politikos departamento direktorius, Ernestas Jurkonis – teisingumo viceministras, Giedrius Surplys – žemės ūkio ministras, Stasys Beniušis – Valstybės saugumo departamento pareigūnas.

Kiti asmenys:

Dainius Kaunas – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Grėsmių valdymo ir krizių prevencijos biuro direktorius, Virginija Žoštautienė – Žemės ūkio ministerijos Veiklos administravimo ir turto valdymo departamento direktorė, Viktoras Karašauskis – Aplinkos

ministerijos Gamtos apsaugos ir miškų departamento Miškininkystės ir miškotvarkos skyriaus vedėjo pavaduotojas, Valdas Vaičiūnas – Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus pavaduotojas miškininkystei, Edgaras Geda – PAGD Civilinės saugos valdybos viršininkas, Rimas Ožalinskas – PAGD Civilinės saugos valdybos Civilinės saugos planavimo ir koordinavimo skyriaus vyriausiasis specialistas, Giedrius Viganauskas – PAGD Civilinės saugos valdybos Civilinės saugos planavimo ir koordinavimo skyriaus vyriausiasis specialistas.

POSĖDŽIO DARBOTVARKĖ:

1. Valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro pristatymas.

Pranešėjas – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Civilinės saugos valdybos viršininkas Edgaras Geda.

2. Dėl sausros padarinių žemės ūkio sektoriuje.

Pranešėjas – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras Giedrius Surplys.

3. Dėl sausros padarinių miškingose vietovėse: situacija, problemos, poreikiai.

Pranešėjas – Lietuvos Respublikos aplinkos viceministras Martynas Norbutas.

4. Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos dėl Gedimino pilies kalno aptarimas: pokyčiai, situacijos ir tolesnių veiksmų apžvalga.

Pranešėjai – Lietuvos Respublikos kultūros viceministras Renaldas Augustinavičius, Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorė Birutė Kulnytė, Lietuvos nacionalinio muziejaus architektė Asta Meškauskienė.

VESK pirmininkas E. Misiūnas pasveikino posėdžio dalyvius ir žodį perdavė Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Civilinės saugos valdybos viršininkui Edgarui Gedai.

1. SVARSTYTA:

Valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro pristatymas.

Civilinės saugos dalis, kuria gali naudotis visi civilinės saugos sistemos subjektai

E. Geda VESK nariams pristatė, kokia yra ekstremaliųjų situacijų valdymo esmė taip pat, kokios yra įrengimo naujovės operacijų centrų slėptuvėms ir kokia yra Valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro veikla. Valdybos viršininkas teigė, kad 16 savivaldybių ir valstybės institucijų neturi įrengtų slėptuvių, slėptuvė iš dalies atitinka reikalavimus 6 valstybės institucijose ir 35 savivaldybėse, o slėptuvės įrengtos pagal reikalavimus 1 valstybės institucijoje ir 9 savivaldybėse. Pagal 2010 m. rugsėjo 22 d. nutarimą Nr. 1368 „Dėl slėptuvių poreikio nustatymo“ slėptuvės ar saugios darbo vietos turi būti įrengtos iki 2021 m. sausio 1 d.

Taip pat viršininkas įvardijo, kuo skiriasi įvykis, ekstremalusis įvykis, savivaldybės ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos, kam ruošiasi civilinės saugos sistema ir pristatė atnaujintą Lietuvos nacionalinę rizikos analizę.

Galiausiai E. Geda VESK nariams parodė, iš ko susideda savivaldybės ir valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrai.

2. SVARSTYTA:

Dėl sausros padarinių žemės ūkio sektoriuje.

Žemės ūkio ministras Giedrius Surplys kalbėjo, kad Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos duomenimis, stichinė sausra su kiekviena diena apima vis didesnę šalies teritoriją. Šiuo metu ji alina 17 savivaldybių (Alytaus, Marijampolės, Kazlų Rūdos, Jurbarko, Birštono, Druskininkų, Varėnos, Elektrėnų, Kaišiadorių, Trakų, Joniškio, Klaipėdos, Kretingos, Mažeikių, Akmenės, Pasvalio ir Jonavos). Sausringas laikotarpis, kaip pavojingas meteorologinis reiškinys, vis dar tęsiasi 4 savivaldybėse: Širvintų, Telšių, Panevėžio ir Rokiškio r. sav., o ekstremaliausias situacijas yra pasiskelbusios 16 šalies savivaldybių: Varėnos, Alytaus r., Marijampolės, Lazdijų, Kalvarijos, Šilutės, Šakių, Druskininkų, Rokiškio, Šalčininkų, Kaišiadorių, Telšių, Kretingos, Kazlų Rūdos, Jonavos ir Akmenės. Atsižvelgiant į artimiausių parų orų prognozes, situacija šalyje stipriai neturėtų keistis, tačiau tikimybė, kad iki mėnesio pabaigos stichinė sausra apims dar kelias Rytų Lietuvos savivaldybes, išlieka. Ministras, remdamasis prognozėmis, teigė kad užsitęsęs sausringas periodui, vasarinių pasėlių derlius gali būti apie trečdaliu mažesnis nei 2017 m., o savivaldybėse (21), kuriose tęsiasi stichinė sausra arba užsitęsęs sausas periodas yra pasiekęs pavojingo meteorologinio reiškinio rodiklius net 50 proc. ir daugiau. Vidurio Lietuvoje vasarinių javų derliaus praradimas prognozuojamas 15-20 proc. Žieminių javų ir žieminių rapsų pasėlių būklė kol kas patenkinama, nors pasėliai retoki dėl išmirkimo praėjusį rudenį ir žiemą. Savivaldybėse, kuriose užsitęsė sausra, bloga pievų bei ganyklų būklė, todėl yra rizika, kad ūkininkai nepasiruoš reikiamo kiekio pašarų.

G. Surplys pristatė VESK nariams Žemės ūkio ministerijos veiksmus ir priemones, kurios pagelbės nuo sausros nukentėjusiems ūkininkams. Pasak jo, Žemės ūkio ministerija 2018 birželio 25 d. kreipėsi į Europos komisiją su prašymu išnagrinėti šiuos pasiūlymus: leisti Lietuvos ūkininkams pūdyje, deklaruotame kaip ekologiniu atžvilgiu svarbia vietoje, šienauti ir ruošti pašarus arba juose ganyti gyvulius netaikant sankcijos. Taip pat prašė leisti taikyti minimalaus augalų išlaikymo dirvoje termino reikalavimo išimtį plotams, kuriuose deklaruoti įsėliniai arba posėliniai augalai žalinimo reikalavimų atitikimui; leisti netaikyti sankcijos, jei patikrų metu deklaruotuose plotuose bus aptinkama tik šių augalų liekanų, o ne patys augalai, panaudoti pašarų gamybai.

Taip pat Žemės ūkio ministerija ketina pasinaudoti Europos Sąjungos reglamentuose numatyta išlyga ir netaikyti sankcijų ūkininkams dėl išskirtinių sąlygų negalintiems įvykdyti įsipareigojimų pagal Kaimo plėtros priemones, leisti išmokėti tiesiogines išmokas bei Kaimo plėtros priemones paramos už plotus priemonių avansus iki 85 procentų pagal 2018 metais pateiktas

paraiškas. Artimiausiu metu ministerija planuoja aptarti privalomojo pasėlių draudimo sistemos atnaujinimo galimybes su draudikais ir žemdirbių savivalda.

Žemės ūkio ministras pateikė pavyzdį, kaip valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimas galėtų pagelbėti nukentėjusiems ūkininkams. Jis teigė, kad fiziniai ir juridiniai asmenys gali kreiptis į Lietuvos Respublikos prekybos, pramonės ir amatų rūmus dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybes liudijančių pažymų išdavimo, jeigu įrodo, kad sutartis neįvykdyta dėl aplinkybių (*force majeure*), kurių jie negalėjo kontroliuoti bei protingai numatyti sutarties sudarymo metu, ir kad negalėjo užkirsti kelio šių aplinkybių ar jų pasekmių atsiradimui. Turėdama šias pažymas šalis atleidžiama nuo atsakomybės už sutarties neįvykdymą. Šiuo metu rengiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projektas dėl galimybės, esant valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, kompensuoti užmokestį už pažymos išdavimą.

NUTARTA:

1. Pritarti siūlymui skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dėl augalų žūties žemės ūkyje ir teikti pasiūlymą Vyriausybei dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo.
2. Siūlyti Ministrui Pirmininkui valstybės operacijų vadovu paskirti žemės ūkio ministrą Giedrių Surplį.
3. Žemės ūkio ministerijai:
  - 1) parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Ministro Pirmininko potvarkio projektus dėl valstybės lygio ekstremaliosios situacijos paskelbimo ir valstybės operacijų vadovo paskyrimo.
  - 2) Valstybės lygio veiksmus koordinuoti ir ekstremaliosios situacijos padarinius šalinti per Valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centrą.
4. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui organizuoti Valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro pasitarimus, siekiant įgyvendinti ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo priimtus sprendimus.

3. SVARSTYTA:

Dėl sausros padarinių miškingose vietovėse: situacija, problemos, poreikiai.

Aplinkos viceministras Martynas Norbutas pristatė sausros padarinius šalies miškuose. Anot jo, keletą dienų daugelyje Lietuvos vietovių palijus (kritulių pasiskirstymas netolygus), pavojus kilti miško gaisrams sumažėjo, tačiau Pietų Lietuvoje vyrauja 5 klasės gaisringumas. Lietuvos miškuose (iki birželio 25 d.) užregistruoti 169 miško gaisrai 83,33 ha plote, tuo pačiu laikotarpiu 2017 m. šalyje užregistruoti 68 miško gaisrai 49,89 ha plote. Viceministras pristatė, kas padaryta siekiant užtikrinti tinkamą miškų apsaugą nuo gaisrų. VĮ Valstybinių miškų urėdijos regioniniuose padaliniuose atlikti šie veiksmai: parengti ir suderinti operatyviniai miško gaisrų gesinimo planai (42 vnt.); paruošta miško gaisrų gesinimo technika ir įranga (63), gaisrų gesinimo automobiliai, 22

vandens cisternos ir 13 gaisrų gesinimo modulių; suformuotos ir apmokytos pagrindinės (61) ir rezervinės (68) gaisrų gesinimo komandos, aprūpintos miško gaisrų gesinimui skirtais automobiliais, kita gesinimui reikalinga įranga; darbui parengtos 25 Antžeminės automatinės miško gaisrų stebėjimo sistemos (AAMGSS) su 82 detektoriais ir 14 miško gaisrų stebėjimo bokštų; atnaujinta (įrengta) 13,2 tūkst. km. priešgaisrinių mineralizuotų juostų, miškuose priešgaisrine tematika kabinami plakatai, vykdoma kita švietėjiška veikla. Gaisrams kilti palankiu laikotarpiu miškai nuolat stebimi iš AAMGSS detektorių arba miško gaisrų stebėjimo bokštų. Įsivyravus V klasės miškų gaisringumui, padaliniuose turinčiuose AAMGSS, priešgaisrinis budėjimas vykdomas nuo 8 val. ryto iki 1 val. po saulės nusileidimo. Taip pat, pasak aplinkos viceministro, iki birželio 22 d. dėl didelio miškų gaisringumo 23 savivaldybės (Alytaus, Birštono, Druskininkų, Elektrėnų, Kaišiadorių, Kalvarijos, Kauno m., Kauno r., Kazlų Rūdos, Kupiškio, Lazdijų, Marijampolės, Prienų, Rokiškio, Šakių, Šalčininkų, Šilutės, Švenčionių, Tauragės, Trakų ir Varėnos, Vilkaviškio, Vilniaus r.) buvo priėmę sprendimus uždrausti arba apriboti asmenų lankymąsi miškuose. Siekiant aptarti gaisrų miškuose prevencines priemones ir priešgaisrinį pasirengimą Aplinkos ministerijoje organizuotas pasitarimas, kuriame dalyvavo Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento, VĮ Valstybinių miškų urėdijos, Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos atstovai.

Aplinkos ministerija kreipėsi į savivaldybių administracijas su prašymu savo interneto tinklalapiuose, per socialinius tinklus ir kitais galimais kanalais skelbti informaciją apie ypatingai aukštą pavojų kilti miško gaisrams ir priimtus draudimus lankytis miškuose. Taip pat kreiptasi į Krašto apsaugos ministeriją su prašymu suplanuotas karines pratybas miškuose perkelti į vėlesnį laiką, kai stabilizuosis priešgaisrinė būklė miškuose. Taigi, pasak viceministro, pritaikius visas minėtas priemones, nėra būtinybės skelbti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos.

NUTARTA:

1. Neskelbti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos dėl miškų gaisringumo, nes šiuo metu įgyvendinamų priemonių miškų gaisrų prevencijai pakanka.
2. Sausiems orams įsivyravus antroje vasaros pusėje ir atitinkamai blogėjant miškų priešgaisrinei situacijai, grįžti prie šio klausimo Vyriausybės ekstremalių situacijų komisijai.

4. SVARSTYTA:

Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos dėl Gedimino pilies kalno aptarimas: pokyčiai, situacijos ir tolesnių veiksmų apžvalga.

Kultūros viceministras R. Augustinavičius pasveikino VESK narius ir žodį perdavė Lietuvos nacionalinio muziejaus direktorei Birutei Kulnytei ir architektėi Astai Meškauskienei, kurios pristatė dabartinę Gedimino pilies kalno būklę. Pasak pranešėjų, šiaurės vakarų šlaite šiuo metu yra užklotas velėna bandomasis plotas, pilamas augalinis gruntas, klojamas tvirtinimo tinklas, vykdomi parapeto atstatymo darbai. Vakariniame šlaite vykdomas drenažinių tranšėjų įrengimas, o

pietrytinio šlaito sandūroje su rytiniu vyksta pasiruošimo darbai prevenciniams šlaito apsaugos projektiniams sprendimams priimti. Prie pietrytinės gynybinės sienos pamatų baigiami rengti avarijos grėsmės pašalinimo projektiniai sprendiniai. Galutinai pabaigti visus padarinių likvidavimo darbus ir užmokėti už paslaugas muziejui reikalinga 1,7 milijono eurų iš valstybės rezervo lėšų.

Apibendrindama muziejaus direktorė teigė, kad aštuoniasdešimt procentų Gedimino kalno jau yra sutvarkyta ir galbūt iki metų pabaigos jau būtų galima atšaukti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, tačiau viceministras R. Augustinavičius nebuvo toks tikras šiuo klausimu.

NUTARTA:

1. Nesiūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei atšaukti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos ir palikti esamą padėtį.

Vidaus reikalų ministras,
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
ekstremalių situacijų komisijos pirmininkas

Eimutis Misiūnas

Posėdžio sekretorius

Kasparas Večerskis